

Karakterisering och kulturhistorisk värdering

Ljuders kyrka

Ljuders socken i Lessebo kommun
Kronobergs län

Smålands museum
Samuel Palmblad

Inledning

Bakgrund och syfte

I samband med upprättandet av vård- och underhållsplaner för kyrkor i Växjö stift har Smålands museum på uppdrag av BSV arkitekter & ingenjörer AB i Värnamo genomfört en karakterisering och kulturhistorisk värdering av Ljuders kyrka. De kyrkor som berörs är de som tillhör Svenska kyrkan och omfattas av kulturminneslagen, dvs. kyrkobyggnader som är tillkomna före utgången av år 1939 och ytterligare några som skyddas genom särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet. Arbetet bekostas av medel från den kyrkoantikvariska ersättningen. Karakteriseringen och den kulturhistoriska värderingen syftar till att användas som underlag för vård- och underhållsplanen.

Nedanstående material består av en historik över kyrkobyggnaden, en beskrivning av exteriör och interiör samt en kulturhistorisk bedömning. Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering samt arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gått igenom har främst varit läns museets topografiska arkiv och Antikvarisk- topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm. Uppgifter har vidare hämtats från aktuell litteratur däribland hembygds litteratur. De redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning i kyrkobyggnadens historia.

Kulturhistorisk bedömning

En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv utan kontinuerligt föremål för omvärderingar. Bedömningen utgår från såväl den enskilda kyrkobyggnadens värden som kyrkomiljön i sin helhet, men också till värden i förhållande till andra kyrkobyggnader i stiftet och övriga landet. Inför varje planerad förändring skall tillstånd inhämtas från länsstyrelsen och varje ärende behandlas där från fall till fall. Den kulturhistoriska bedömningen utgör underlag för beslut om vilka åtgärder som kan vara berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning

Ljuders kyrka

Kortfattad historik

Den nyklassicistiska kyrkan utgör den naturliga knutpunkten i det välbevarade sockencentrumet. Kyrkan ligger på en höjd med Ljuderssjön som blickfång i öster. I nära anslutning ligger sockenmagasin, prästgård, sockenstuga, hembygdsgård samt kyrkstallar varav det ena är byggnadsminne. Platsen är därför av stort kulturhistoriskt värde som tydligt belyser det äldre byggnadsbeståndet kring ett sockencentrum.

Den medeltida kyrkan av trä som revs 1849 låg strax nordväst om den nuvarande, och var 17 meter lång och 8 meter bred. Den nya kyrkan i sten uppfördes efter ritningar av Carl Gustaf Blom Carlsson under åren 1842-44, byggmästare var Peter Olsson från Uråsa. På platsen som valdes låg en äldre prästgård. Ytterst få revideringar av ritningsunderlaget utfördes där ingången till sakristian tillkom samt viss omgestaltning av lanterninen och tornfönstren. Exteriören är närmast oförvanskad medan interiören genomgått två större omgestaltningar, 1930 och 1975, där bl.a. läktarunderbyggnader tillkom, bänkar byggdes om, färgsättningen ändrades och koret utvidgades. Karaktären är dock bibehållen där de vackra väggmålningarna i grisaille sätter en speciell prägel på kyrkorummet.

Exteriör

Byggnadskroppen utgörs av ett rektangulärt långskepp med halvrund sakristia i öster. Tornet i väster innehåller huvudportalen som kompletteras med en mittplacerad portal på södra långhusväggen. På sydsidan finns även en trappförsedd ingång till sakristian med en dörr av liggande panel, målad i svart. Huvudportalen framhävs av en kraftigt rusticerad omfattning med klassiskt entablement där utskjutande parti är koppartäckt. Ovanför har årtalet 1844 markerats med förgyllda siffror på en stenplatta. Sidoentrén är betydligt enklare med en omfattning i slät puts och ett mindre artikulerat entablement. Dubbelportarna är inklädda med koppar och uppdelade i spegelfält. Stenstommen är in- och utvändigt putsad, förutom sockeln, där fasadens spritputs är avfärgad i en gulbrun kulör. Vita slätputsade omfattningar förekommer kring fönster och portaler. Taktäckningen utgörs av skivlagd kopparplåt där även ståndsrännor och stuprör är av koppar. Vid långhusets östra gavelpets sitter skorstenen som fortfarande brukas då värmesystemet bygger på oljeeldning.

Då kyrkan ligger i en sluttning ned mot sjön skapas ett våningsplan under sakristian där stengrunden lämnats oputsad. En enkel trädörr leder in till det under sakristians placerade pannrummet. Tornet kröns av en lanternin i trä som är målad rosa med vita omfattningar och ramverk. Överst är ett förgyllt kors med kula placerad. Lanterninen har hörn formade som pilastrar och i de rosa fälten skapar vitmålade växtslingor en annorlunda dekorativ verkan. Urverk finns i samtliga väderstreck. Ljudluckorna av liggande bräder är svarttjärade och de flankeras av symmetriskt placerade ankarjärn.

Långhusets nio stora rundbågiga fönster är utformade med korspost och tätspröjsade rutor. Ovanför sidoentrén sitter även ett rundbågat fönster som skapar symmetri i fasaden. Sakristians och vapenhusets fönster saknar korspost och består av två rektangulära bågar med åtta rutor per båge. Dessa fönster är placerade i en segmentsbågad öppning i murverket. På långhusets västgavel sitter på ömse sidor om tornet ett fönster som ger ljus in till läktaren. Samma typ av fönster sitter även på tornets norr och sydsida vilka ger ljus till tornkammaren. Dessa är av tvåluftstyp med fyra rutor i varje båge. Den kvadratiske formen är inpassad i en

segmentsbågad öppning i murverket. Mitt på tornets västsida är ett runt fönster med sex rutor placerat och på långhusets östgavel, ovanför sakristian, är ett lunettfönster infogat i en djup nisch. Kyrkans alla fönster är målade i en ljusgrön kulör och dess solbänkar är kopparinkladda.

Exteriöra förändringar

Ljuders kyrka har en närmast oförvanskad exteriör som därmed tydligt belyser en typisk landsbygdskyrka från 1840-talet. Taktäckningen har varierat där ursprungligt takmaterial är osäkert. I en äldre, odaterad handling, konstateras att långhusets takfall samt sakristia var klätt med asfaltspapp medan man 1956 hänvisar till det plåtklädda södra takfallet. Klart är att långhuset försågs med kopparplåt 1970 medan takplåten bibehölls på sakristia, torn och lanternin fram till 1989 då även dessa taktytor erhöll koppartäckning. Granitsockeln frilades 1956 vilket innebar att den i slutningen liggande sakristian fick en fasadyta där nästan hälften lämnades oputsad.

Interiör

Vapenhusets golv är täckt med kalkstensplattor och via en svängd trätrappa nås tornkammaren. I det inkladda utrymmet under trappan fanns tidigare elcentralen. I det starkt rödfärgade taket hänger en stor ljuskrona i trä med grönfärgade rutor. En träbänk är placerad vid vapenhusets södra sida. Den brunmålade porten mot långhuset är troligtvis ursprunglig men har gjorts utåtgående och moderniserats med nytt handtag samt en spegelindelning i vindfånget. Innerdörrarna, som leder ut till långhuset, är snarlika de vid södra entrén då de tillkom samtidigt under 1930-talet. Den dekorativa omfattningen skiljer sig dock då detta västra vindfång utformats med pilastrar och entablement.

Kyrkorummet präglas i hög grad av det vackra och sirliga grisaille-måleriet i kor samt fönstersmygar. Färgsättningen utgår från grått, olika nyanser av gråblått och förgyllda fält där det tunnvälvda taket i en ljusblåaktig kulör tillsammans med de putsade väggarnas aprikoslika färg skapar ett harmoniskt och enhetligt intryck. Ett kraftigt profilerat listverk i blått, grått, rött och guld markerar övergången mellan vägg och tak. I långhuset finns sammanlagt 32 bänkar uppdelade på tre kvarter. Den södra sidoingången medför en uppdelning i två bänkkvarter med åtta bänkar i det östra och sju bänkar i västra kvarteret. Samtliga kvarter är slutna mot mittgången men öppna mot sidogångarna. Bänkarnas sits och rygg är stoppade och kladda med ett ljusblått tyg. I en äldre, odaterad beskrivning, konstateras att manssidan hade 30 bänkar varav tre i kor och kvinnosidan hade 32 bänkar varav två i kor. Viss handikappanpassning har skett då en fast ramp placerats i det sydöstra hörnet vilket möjliggör för en rullstolsbunden att nå koret.

Armaturen i långhuset utgörs främst av tre ljuskronor hängande i mittgången, två mässingskronor från 1700-talet och en mindre kristallkrona, samt två stora kristallkronor över bänkkvarteren tillverkade vid Skruvs glasbruk. De två sistnämnda ljuskronorna tillverkades i mitten av 1970-talet där konstnären Bengt Edenfalk stod för formgivningen. Han utformade även de fyra lampetterna i långhusets östra del vilka gavs ett utseende som påminde om ljuskronorna.

Predikstolen vid långhusets nordöstra hörn vilar på en kraftig pelare som förgrenar sig i stödjande konsoler under korgen. Bröstvärnet med sin rikliga förgyllning består av fem fält med olika religiösa symboler placerade på en blå bakgrund. Baldakinen kröns av ett förgyllt kors med kula

Ungefär mitt på den norra långhusväggen hänger en stor ikontavla utförd av konstnären Sven-Bertil Svensson som invigdes 1980. Ytterligare ett modernt konstverk är placerat utmed denna långsida. I det nordvästra hörnet, står en Golgata-grupp i trä av skulptören Karl Petersson uppställd, intill har en läspulpet placerats. Gruppen skänktes till kyrkan 1975. På södra väggen hänger en Mariavävnad som invigdes 2005. I vävnaden finns symbolerna för Marias sju fröjder. Den är vävd av Marianne Nilsson, verksam i Tollstorp Hovmantorp.

Samtliga fönster i kyrkorum och sakristia är försedda med innerbågar med samma spröjsindelning som ytterbågarna. Fönstersmygarna är målade i grisaille och utförda i ett kassettmönster vilket skapar djupverkan, tekniken är enkel med effekten påtaglig. Under och mellan fönstren står kraftiga radiatorer målade i rådande väggfärg. Den södra entrén har en målade omfattning där övre delen utgörs av ett frisparti innehållandes en snäcka med utgående akantusslingor. I taket mellan inner- och ytterdörren har ett litet ljusinsläpp skapats. Direkt invid porten hänger en nummertavla.

Läktarinbyggnadens södra del innehåller kapprum, toalett och ett samlingsrum medan den norra upptas av elcentral, pentry, förrådsutrymmen samt trappa till läktaren. Till höger om trappan är en träplanka uppsatt med en målning föreställandes den äldre kyrkan.

Koret domineras av den magnifika altartavlan som målades av Sven Gustaf Lindblom 1845. Motivet föreställer Jesu uppståndelse och är en kopia av altartavlan i Kungsholms kyrka i Stockholm. Målningen inramas av en tempelfront bestående av fyra pilastrar bärandes ett entablement med förgyllda detaljer. Ovanför denna praktfulla inramning sitter ett färgat lunettfönster med de hebreiska bokstäverna för Gud, JHWH, tydligt markerade. Det fasta altaret har erhållit ett sentida bord men framsidan med sin svarta bakgrund och ett starkt skinande kors med hängande törnekrona är bevarad. Denna målning visas främst vid påsk, övriga tider täcks den av antependiet. Altarringen är fast med tygklätt knäfall och kraftiga balusterdockor i blågråa nyanser samt förgyllningar. Dock har sidoöppningar skapats genom att två partier av altarringen gjorts flyttbara för att underlätta förrättningarna.

På ömse sidor om altarringen finns dörrar till sakristian. Dessa omges av utsökt grisaillemåleri där korintiska pelare bär ett entablement vars fris utgörs av en mittplacerad snäcka med utgående akantusslingor. Under frisen, i en rundbågad nisch, ligger ett lamm på en vågrätt placerad stege hållandes ett kors med fladdrande standar. Den norra dörren har på motsvarande plats istället Mose lagtavlur lutandes mot ett rykande offeraltare. Från entablementens krön blickar knästående änglar mot altaret. Dörrarna till sakristian är försedda med varsitt runt glas vilket möjliggör för prästen att blicka ut mot församlingen. Nummertavlorna är upphängda mellan dörr och yttervägg.

Under det södra respektive det norra korfönstret står en korbänk, dessa kortades i samband med 1975 års restaurering. Antalet korbänkar har även minskats. På korets södra sida står ett praktfullt ståndsurr, en dopljusstake från 1969 utförd av Eva Spångberg, en ambo tillverkad av Gert Karlsson i början av 1990-talet samt dopfunten av gotlands-marmor. Dopfunten färdigställdes 1943 av skulptören Anders Jönsson från Stockholm. Den färgstarka kormattan vävdes av textilkonstnären Kerstin Mörk Löfgren.

Läktaren har en äldre och närmast helt gråfärgad bänkinredning med sju bänkar på södra sidan och fem på norrsidan. Två bänkar försvann på norrsidan då trappan tillkom 1975. Den högresta och välbevarade orgelfasaden skapar en monumental känsla och läktaren som helhet besitter höga kulturhistoriska värden. Nästan hela läktargolvet är belagd med en

heltäckningsmatta. Tre ljuskronor hänger framför orgeln och vardera en ovanför bänkkvarteren. Via två dörrar nås tornkammaren och till kyrkorummet leder en trappa. Läktaren vilar på åtta pelare där läktarbarriären har ett kraftigt utskjutande mittparti. Barriären är uppdelad i spegelfält med blå botten där det mittersta fältet framhävs genom en förgylld lyra, kvist och sol som inramas av två förgyllda kolonner. Ett extra fallskydd har tillkommit av enkelt rundstål som fästs utmed barriärkanten.

Den halvrunda sakristian är förhållandevis enkel med en modern skåpsinredning i gröna och gråa nyanser. Möblemanget utgörs av ett mittplacerat bord, en modern ljuskrona samt tavlor över tidigare präster. I utrymmet mellan sakristia och kor finns toalett samt en förrådsskrubb.

Interiöra förändringar

Förändrings skeendena i kyrkans historia är främst koncentrerade till de två restaureringar som utfördes 1930 och 1974/75. Den förstnämnda leddes av arkitekt Paul Boberg medan arkitekt Ingeborg Waern-Bugge ansvarade för den andra.

Vid Bobergs restaurering utfördes omfattande arbeten som dock till stora delar koncentrerades till förstärkning av konstruktionen, nytt värmesystem samt rena underhållsarbeten. Utvidgningen av läktaren vilket bl.a. krävde två nya pelare och ombyggnaden av långhusets bänkar utgjorde de mer genomgripande åtgärderna i kyrkorummet. Vindfång skapades vid syd och västentrén och nya innerbågar tillkom. Arbetena bör ses som goda exempel på ett varsamt hanterade av rådande värden där förändringarna smälter in i rumskaraktären. Inför restaureringen anförde Boberg möjligheten att insätta ett målat lunettfönster ovanför altaruppsatsen. Detta fönster fanns på de ursprungliga ritningarna men kom aldrig till utförande i sin tänkta form. Förslaget gillades av församlingen och nästan 90 år efter Bloms intension insattes det vackra fönstret som sprider ett behagligt morgonljus i koret. Vapenhusets golv försågs med kalkstensplattor samtidigt som trappan upp till tornet byttes mot en mer tillgänglighetsanpassad variant. Tveksamhet råder i vilken omfattning färgsättningen ändrades, uppenbarligen målades interiöra puts- och trätytor samtidigt som utbredda marmoreringsarbeten utfördes. Troligt är att nya nyanser och kulörer anammades men att omfattningen är svår att överblicka.

Omdaning av kyrkorummet under 1974/75 års restaurering är mer påtaglig.

Läktarunderbyggnader tillkom och i samband med denna åtgärd försvann ett stort antal bänkar, 1973 uppgavs att kyrkan hade 630 sittplatser. En läktartrappa uppsattes även vid den norra läktarunderbyggnaden. Koret utvidgas, två korbänkar borttas och ett nytt golv läggs som sedermera lackas. Troligtvis upptas samtidigt de två flyttbara sektionerna på altarringen bägge sidor. Utöver konservatorsarbeten och komplicerade konstruktionsåtgärder på golvbjälklag samt ventilationsinstallationer lades betydande tid och kraft på färgsättningen. Dagens interiör med stort inslag av grått, blått och guld är till stor del tillkommen under denna restaurering. Dock anpassades färgen på kor- och läktarbänkar där enbart gråskalor brukades för att bättra smälta in samtidigt som de putsade väggytorna bibehöll sin äldre kulör.

Kyrkogården

Kyrkogården sträcker sig främst i en väst-östlig riktning med förvaltningsbyggnad och bårhus i norr. Bårhuset ritat av Hans Lindén 1949 är en slammad tegelkonstruktion med blyspröjsade rutor och ett sadeltak täckt med betongpannor. Dubbelporten är klädd med koppar. Strax intill ligger personal- och förrådsbyggnaden, uppförd 1993, med rödfärgad panel och tegeltäckt sadeltak.

Kyrkogården omges av en kallmurad stenmur med ingångar i väster och söder, utmed muren löper en trädkrans med lindar. Mellan den västra ingången och tornet förekommer även blodbokar. En asklund tillkom 2005 strax nordväst om tornet med damm och rinnande vatten. Inom kort avses en minneslund inrättas i anslutning till asklunden. Ett urngravsområde är iordningställt intill långhusets sydvästra sida. Kyrkogårdens gångsystem är symmetriskt anlagd där huvudgångarna numera är belagda med plattor medan de mindre fortfarande är grusade. Den senaste utvidgningen skedde åt öster där ett större område tagits i anspråk. Då höjdskillnaden här är ansevärd avgränsas kyrkogården av en hög mur mot Ljuderssjön.

Ett kors uppsattes 1997 intill nuvarande asklund som minne över den gamla kyrkan. Strax norr om denna placerades en lodrät stock tillhörande den gamla klockstapeln vilken markerar stapelns ursprungliga plats. I ena kyrkstallet ligger övriga stockar efter klockstapeln förvarade.

Viktigare inventarier

Kyrkan äger ytterst få föremål från den äldre kyrkan. De äldsta inventarierna utgörs av två tennljusstakar från 1600-talet och från 1700-talet kommer några ljuskronor samt nattvardskalken från 1777 av mästaren Jonas Yman. Nattvardssilvret är från tre skilda epoker, patén invigdes 1998, vinkannen 1945 och oblatasken tillverkades av mästaren Johan Didrick Svartz 1760. Storklockan göts 1732, mellanklockan 1883 medan lillklockan fick gjutas om 1915.

Orgelns tidiga historia är något osäker men mycket tyder på att den byggdes 1856. Fasaden ritades av en Johannes Magnusson som signerade kontraktet tillsammans med C.A. Johansson. Johansson fullföljde själv arbetet vilket blev hans första egna orgelbygge. Pedal- och öververksväderlådorna ersattes 1952 med större och spelbordet byttes mot ett nytt. I begränsad utsträckning förnyades även pipverket. Församlingen har för avsikt att inom snar framtid restaurera orgeln där eventuellt ursprungligt spelbord återförs då detta finns bevarat. Orgelverket med sin fasad är av stort kulturhistoriskt värde då den är förhållandevis intakt och är den kända orgelbyggaren Johanssons första riktiga verk.

Övriga inventarier redovisas i avsnittet om interiören.

Kulturhistorisk karaktärisering och bedömning

Ljuders kyrka med tillhörande sockencentrum är ett populärt turistmål där Wilhelm Mobergs utvandrarepos starkt bidragit till denna utveckling. Miljön har undgått genomgripande förändringar vilket skapat ett område med höga kulturhistoriska värden där ett kyrkstall även blivit byggandsminne. Denna tidstypiska landsortskyrka är en värdig representant för den fattiga församlingens försök att följa rådande ideal och biskopens krav på stora, ljusa kyrkobyggnader. Dagens kyrka uppvisar med all tydlighet de ursprungliga nyklassicistiska stilelementen. Exteriörens enkla, sakliga och välproportionerliga utformning har bibehållit sin karaktär där endast taktäckningen är helt förändrad.

Interiörens monumentala inslag koncentreras till kor och orgelfasad. Koret med sin magnifika altartavla och tempellika omfattning omgärdad av välutförda grisaillemålningar sätter sin prägel på hela kyrkorummet. Detta östliga konstverk motsvaras i väster av orgelfasaden ifråga om storslagenhet. I övrigt präglas interiören av en utformning som utgår från funktionella behov med begränsade dekorativa element. Under efterkrigstiden har kyrkorummet tillförts en rad föremål tillverkade av främst lokala konstnärer som förstärkt den utsmyckliga upplevelsen. Restaureringen som utfördes 1930 tog förhållandevis stor hänsyn till de interiöra

värdena där korets och läktaren utvidgning åt väster respektive öster blev de mest påtagliga karaktärsförändringarna. Bänkarna i långhuset byggdes om för att förbättra bekvämligheten men sidostycken och dörrar bibehölls intakta.

Åtgärderna som vidtogs under restaureringen 1974/75 var mer påtagliga då bl.a. antalet bänkar decimerades drastiskt vid läktarunderbyggnadernas inrättande, koret utvidgades än mer och antalet korbänkar minskades. Den färgsättning som kyrkobesökaren idag möter med gråa och blåa nyanser härstammar från denna restaurering. I äldre material antyds att kyrkorummet i hög grad präglades av vitmålade ytor med inslag av förgyllningar vilket är naturligt med tanke på de då rådande nyklassicistiska idealen. Kyrkorummets förändringar har dock i sin helhet inte varit av sådan art att den ursprungliga karaktären rubbats i sin arkitektoniska tanke. Färgsättningen har emellertid anpassats efter moderna krav och ideal. Detta medför att framtida önskemål kring kulörer inte kan avstyrkas beroende på autentiska värden. Snarare bör eventuella förslag tas i beaktande som återknyter till mer tidstypiska kulörer. I övrigt ska stor varsamhet prägla alla exteriöra och interiöra åtgärder.

Händelseregister

- 1846 - Kyrkan invigs av prosten Peter Pontén, den äldre kyrkan rivs sedermera.
- 1856 - Troligtvis byggs orgeln detta år
- 1879 - Värmekamin installeras i sakristian
- 1884 - Reparation av orgeln
- 1888 - Värmekaminer installeras i kyrkorummet
- 1894 - Kyrkan försäkras i bolaget Skandia för 40 000 kr exklusive lösegendom
- 1890-tal - Åskledare installeras
- 1930 - Förstärkning av kyrkans nordöstra hörn beroende på sprickor i mur och sockel
  - Sockeln under marknivån putsas med cement och asfaltstryks
  - Förankring av sidomurar vid östra korgaveln. Kraftigt ankarslut
  - Förgyllning av spira
  - Ljudluckorna lagas och tjäras
  - Översyn av lanterninen med lagning och målning
  - Solbänkarna vid samtliga fönster och ljudluckor erhåller ny kopparplåt
  - Delar av sockeln täcks med kopparplåt
  - Yttertrapporna justeras och omläggs på frostfri grund
  - Plåttaken lagas och målas med svart oljefärg. Norra takfallet var 1930 enbart täckt med papp men erhöll sannolikt ny galvad plåt vid renoveringen
  - Innanfönster med samma spröjsindelning som ytterbågarna anskaffas
  - Nya hängrännor och stuprör av galvad plåt
  - Vindfång byggs vid entréerna i söder och väster varvid de ursprungliga dörrarna flyttas utåt och görs utåtgående
  - Järnkaminerna med tillhörande rörsystem borttas
  - Cementgolvet i vapenhuset bilas bort och ersätts med kalkstensplattor
  - Läktaren utökas och två extra pelare tillkommer. Nytt läktargolv
  - Trappan till läktaren ersätts med ny med större stegbredd
  - Nytt golv ovanpå äldre i bänkkvarteren
  - Marmorering av predikstol, altartavlans omfattning, altarskrank samt samtliga pelare
  - Allmän målning av interiöra träytor, även innertak
  - Flytt av nummertavlor från altarringens pilastrar
  - Konservering av dekorativt måleri, utförs av konservator Sven Sundbaum, Linköping
  - Lagning och avfärgning av alla interiöra putsytor

- Nytt målat korfönster insätts efter ett äldre förslag från arkitekt Blom 1841
  - Två snett avskurna bänkar mot koret avlägsnas
  - Två bänkar i kyrkorummets nedre del avlägsnas
  - Nytt värmesystem
  - Det välvda källarutrymmet under sakristian rivs där ett utrymme anpassat för den nyinskaffade varmluftanläggningen muras upp
  - Fönster till eldningsrummet upptas på norrsidan
  - Bänkarna moderniseras genom att sitsen breddas och ryggstöden lutas. Gavlar och dörrar bibehålls
- 1949 - Allmän modernisering av elsystemet
- Nya radiatorer och bänkvärmare
  - Arkitekt Hans Lindéns förslag till ett nytt bårhus godkänns
- 1952 - Genomgripande om- och tillbyggnad av orgelverket, utförs av Hammarbergs orgelbyggeri i Göteborg
- 1956-58 - Grundens puts avlägsnas och graniten friläggs
- Fasaderna omputas p.g.a. svåra biologiska angrepp
  - Nya hängrännor och stuprör av koppar
  - Förgyllning av kors och kula samt siffrorna på urverket
  - Översyn, lagning och målning av fönster och ljudluckor
  - Utvidgning av kyrkogården
- 1970 - Taktäckningen ersätts med kopparplåt
- 1973-75 - Konservering av altartavla, antemensale och kalkmålningar. Utförs av Våga Lindell-Andersson, Kristianstad
- Läktarunderbyggnader tillskapas
  - Läktarens bänksäten breddas med en påsalning och plywood monteras i ryggarna
  - Läktargolven beläggs med träfiberskivor, utom i bänkkvarteren
  - Orgelfasad, dörrar bänkar på läktaren målas
  - Kalkstensplattor läggs i det södra vindfånget
  - Avfärgning av interiöra putsytor
  - Allmän målning av kyrkorummet i grått, ljusare och mörkare gråblått samt förgyllning av detaljer
  - Målning av innanfönster
  - Kyrkorummets bänkar förses med stoppning i rygg och sits
  - Toaletter för församling och präst installeras, varav ena i sakristian
  - Septictank, dagvatten- och vattenledning grävs ned
  - Hela golvet rivs upp för att lägga cementbalkar med förstorade trummor för ventilation utmed kyrkans ytterväggar. Tryckimpregnerade bärlinor och syllar läggs in och ny golvisolering tillförs. Golvbrädorna återförs, slipas och lackas
  - Ny läktartrappa
  - Utvidgning av koret vilket medför att en korbänk på vardera sidan borttas
  - Utökning och stoppning av altarringens knäfall
  - Två stora kristallkronor utförda av Bengt Edenfalk från Skruvs glasbruk, fyra lampetter samt två ljusstakar inskaffas.
  - Flera bänkrader slopas. Före denna åtgärd fanns plats för 630 personer
  - Ventilationshål upptas i grunden
  - Större skiva på altaret

- Ny skåpsinredning i sakristia
  - Omläggning av korgolv
- 1980 - Invigning av ikonmålning utförd av Sven-Bertil Svensson, Mörbylånga
- 1986 - Kyrkstillarna Byggnadsminnesförklaras
- 1988 - Reparation av nattvardskalken från 1777
- 1989 - Renovering av fasaderna med putslagning och avfärgning med KC-färg
- Sakristians tak omläggs med ny kopparplåt och underliggande papp
  - Målning av exteriöra trätor
  - Förgyllning av kors och inskriptionstavla
- 1992 - Länsstyrelsen godkänner utvidgning av kyrkogården
- 1993 - Tillstånd till ny personal- och förrådsbyggnad
- 1997 - Tillstånd att uppsätta minnesmärke på kyrkogården där den gamla kyrkan markeras
- 2005 - Askunden tas i bruk